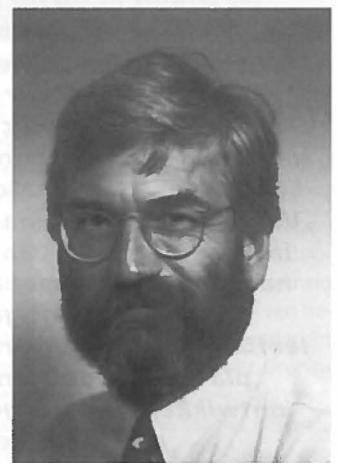

Het landschap van de toekomst

Er zijn heel wat spelers aan de grote groene tafel van het landelijk gebied komen zitten. Uiteraard de boeren, die als beroepsgroep eeuwenoude rechten hebben. De natuurbeschermers, uitgegroeid van een klein groepje vriendelijke hobbyisten tot een leger van gedreven professionals, doen hun best de toekomst van de landbouwgronden in hun voordeel te beslissen. De recreanten en hun professionele zaakwaarnemers proberen een gunstige plaats in het speelveld te krijgen. En er zijn nog uiteenlopende groepen van belanghebbenden die te zamen een wel heel bont gezelschap vormen: bosbouwers, afvalbergers, ontgronders, wegenbouwers, waterzuiveraars en beleidsmakers. En dan is er natuurlijk nog de chirurg van het streekziekenhuis die een boerderij weet te bemachtigen om die tot woonhuis te verbouwen. Al die spelers doen hun best het gezicht van landelijk Nederland te veranderen. De verschillende belangen hebben elk hun eigen invloed op het toekomstbeeld van het platteland. Is er met al die verscheidenheid wel één toekomstbeeld te schetsen? Natuurlijk zijn er geen blauwdrukken te schetsen. Wel is het mogelijk, enkele ontwikkelingen uit het heden door te trekken. Als ik voor de gelegenheid afzie van nuances zou ik de volgende vier trends willen noemen:

- ♦ **Terug naar de natuur**, een trend die keurig aansluit bij het schuldgevoel van de moderne mens. Het "hebben we er niet zelf een zootje van gemaakt" ligt de bezorgde doemdenker op de lippen. Omdat de natuur 'van nature' goed is, is de van de natuur vervreemde mens per definitie slecht. Ter compensatie wordt de natuur in het landelijk gebied ruim baan gegeven waar het maar mogelijk is. Maar laat u niet van de wijs brengen: in dit kunstmatige land is nieuwe natuurlijkheden alleen mogelijk als de mens een handje helpt. Dit eco-scenario heeft vooral mogelijkheden in het rivierengebied, in gebieden met beekdalen en in potentiële moerasgebieden.
- ♦ **Vooruit in de vaart der volkeren**, de voorkeur van de technout en allen die de techniek een warm hart toedragen. De moderne landbouw biedt uitstekende mogelijkheden om het landelijk gebied een modern uiterlijk te geven. High-tech kassencomplexen, computergestuurde boerderijen: de techniek is al lang onder ons, maar we moeten er wel voor uit durven komen. De IJsselmeerpolders laten zien dat moderne landbouw wel degelijk een bijdrage aan een eigentijds landschapsbeeld kan leveren. Bij de toekomstige reconstructie van gebieden met intensieve, maar hinder en vervuiling opleverende teelten ligt een op accentuering van de techniek gerichte aanpak (het ratio-scenario) voor de hand.
- ♦ **Terug in de tijd**, is de trend die hoort bij de groeiende belangstelling voor de culturele erfenis die in het landschap ligt opgeslagen. De hang naar oubollige nostalgie ligt op de loer. Toch is er wel degelijk een zeer

Han Lörzing
Landschapsarchitect

serieuze ondertoon in deze trend te herkennen. De ruimtelijke schaalvergroting en het losser worden van sociale netwerken hebben een behoefte gecreëerd aan het beleven van authentieke ervaringen. Oude landschappen laten iets zien van de 'culturele wortels' van een gebied. De recreatieve en toeristische waarde van dergelijke landschappen is groot. Maar ook bepaalde vormen van landbouw passen er zeer wel in: denk maar aan de teelt en verkoop van streekeigen producten. Voor dit histo-scenario lenen zich vooral gebieden die slecht meekomen in de agrarische vernieuwingswedloop maar die wel een aantrekkelijk landschap te bieden hebben.

- ♦ **De eeuwig ruisende bossen** vormen een trend die geheel is gericht op de stedeling die een passend decor zoekt in het landelijk gebied. Voor de wensen van de stedeling mag het bestaande landschap gerust op de schop genomen worden. Het resultaat kan een parkgebied zijn, maar ook een bosgordel, een woonwijk in groene setting of een bedrijvenpark. Wonen, werken en recreëren gaan in dit recreo-scenario naadloos in elkaar over.

Natuurlijk ligt het niet voor de hand dat heel Nederland ooit volgens één van de vier trends ingericht zal worden. Wat we eerder zullen beleven is een gefragmentariseerd platteland waarin alle vormen naast elkaar voor kunnen komen. Misschien wel dichter op elkaar dan ons lief is: de bosgordel met topkantoren en tweede woningen schermt het zojuist verschraalde weidevogelgebied af van een strak verkavelde meststraat waarbinnen een traditioneel gehuisveste fruitteler appelcider met streekkeur van eigen laagstammen verkoopt. U mag zelf bepalen waar u het liefst gaat fietsen.